

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie inwestycji o wpływie społecznym

(opinia z inicjatywy własnej)

(2014/C 458/03)

Sprawozdawca generalny: **Ariane RODERT**

Dnia 5 czerwca 2014 r. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny postanowił, zgodnie z art. 29 ust. 2 regulaminu wewnętrznego, sporządzić opinię w sprawie:

inwestycji o wpływie społecznym

(opinia z inicjatywy własnej).

W dniu 3 czerwca 2014 r. Prezydium Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego powierzyło przygotowanie opinii w tej sprawie Sekcji Jednolitego Rynku, Produkcji i Konsumpcji.

Mając na względzie pilny charakter prac, na 501. sesji plenarnej w dniach 10 i 11 września 2014 r. (posiedzenie z 11 września) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny wyznaczył Ariane RODERT na sprawozdawcę generalnego oraz stosunkiem głosów 176 do 37 – 19 osób wstrzymało się od głosu – przyjął następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 EKES z zadowoleniem przyjmuje zainteresowanie inwestycjami o wpływie społecznym, lecz podkreśla, że należy postrzegać je w kontekście pakietu dotyczącego inwestycji społecznych (SIP) oraz inicjatywy na rzecz przedsiębiorczości społecznej (SBI).

1.2 EKES uważa, że inwestycje o wpływie społecznym obejmują połączenie różnych międzysektorowych zasobów w celu wywołania skutków społecznych i że są one elementem społecznego ekosystemu finansowego.

1.3 Inwestycje o wpływie społecznym nie powinny mieć na celu zastąpienia odpowiedzialności publicznej za finansowanie podstawowej działalności w sektorze społecznym – mogą one raczej uzupełniać inne źródła finansowania. EKES popiera dyskusję Komisji nad tym, by zgodnie z tzw. złotą regułą budżetową także inwestycje społeczne były, w kontekście przepisów budżetowych UGW, wyłączone z obliczania publicznego deficytu netto.

1.4 Uznając, że dostęp do finansowania jest powszechnym problemem wszystkich MŚP, należy opracować ekosystemy finansowe dostosowane do poszczególnych modeli przedsiębiorstw. Jednakże EKES podkreśla, że inwestycje o wpływie społecznym nie są ukierunkowane na społeczną odpowiedzialność przedsiębiorstw, lecz mają raczej na celu inwestowanie w przedsiębiorstwa społeczne zgodnie z definicją zastosowaną w SBI.

1.5 EKES wzywa zainteresowane strony, aby podczas pomiaru wpływu społecznego w ramach zwrotu z inwestycji, wykorzystano już przeprowadzone przez Komisję i EKES prace i ustanowione zasady w tej dziedzinie, w miejsce wymyślania nowych metod.

1.6 Zdaniem EKES-u najlepsze modele inwestycji o wpływie społecznym to rozwiązania oparte na kapitale hybrydowym, np. „cierpliwy” kapitał mieszany, często z elementem gwarantowanym. Komisja powinna rozważyć szerszy finansowy ekosystem innowacyjnych instrumentów, który obecnie powstaje, i zbadać jego potencjalnie pozytywny wpływ na zapewnianie kapitału dla przedsiębiorstw gospodarki społecznej i innowacji w zakresie polityki społecznej.

1.7 Przy opracowywaniu nowych instrumentów inwestycyjnych, należy uwzględnić specyfikę przedsiębiorstw społecznych, aby zapewnić dostęp do usług wysokiej jakości i ciągłość usług.

1.8 Ponieważ gospodarka społeczna i przedsiębiorstwa społeczne są słabo rozwinięte w wielu państwach członkowskich, stworzenie rynku inwestycji społecznych jest drugorzędne wobec pełnego wdrażania SBI na szczeblu krajowym, składającego się z równie ważnych działań, takich jak budowanie potencjału, uznawalności oraz widoczności.

1.9 Przedsiębiorstwa gospodarki społecznej są ściśle związane z sektorem społeczeństwa obywatelskiego. Uznawanie i ochrona pracy w tym sektorze, jak również konkretne modele w ramach gospodarki społecznej mają zasadnicze znaczenie dla tworzenia tak potrzebnych partnerstw między sektorami, opartych na zaufaniu i innowacjach.

2. Wprowadzenie

2.1 Europa zdecydowanie za wolno przezwycięża bezprecedensowy kryzys i zмага się z poważnymi wyzwaniami społecznymi, które wymagają innowacji społecznych, zmian strukturalnych oraz stabilnych i zrównoważonych systemów opieki społecznej. Wymaga to mobilizacji wszystkich zainteresowanych stron i zasobów w społeczeństwie w celu stworzenia nowych zrównoważonych rozwiązań, które wesprą i poprawią sytuację społeczną w Europie.

2.2 W tym kontekście pakiet Komisji dotyczący inwestycji społecznych (SIP) ⁽¹⁾ podkreśla znaczenie dobrze zaprojektowanych systemów opieki społecznej, w których przedsiębiorstwa społeczne i przedsiębiorcy społeczni ⁽²⁾ są wspierani jako pionierzy zmian i innowacji uzupełniających wysiłki sektora publicznego.

2.3 Ponadto opracowana przez Komisję inicjatywa na rzecz przedsiębiorczości społecznej (SBI) ⁽³⁾ priorytetowo traktuje stworzenie sprzyjającego środowiska dla wzrostu i rozwoju przedsiębiorstw społecznych i gospodarki społecznej w Europie. EKES przedstawił konkretną wiedzę fachową w tej dziedzinie na przestrzeni lat ⁽⁴⁾. Oba wspomniane ramy polityki UE wyraźnie wskazują, że przedsiębiorstwa gospodarki społecznej potrzebują lepszego dostępu do środków finansowych dostosowanych do potrzeb; jest to również kwestia będąca ogólnie przedmiotem zainteresowania MŚP.

2.4 Ponadto inwestorzy są coraz bardziej zainteresowani łączeniem korzyści społecznych lub środowiskowych ze zwrotem finansowym z inwestycji ⁽⁵⁾. W czerwcu 2013 r. na forum G8 poświęconym inwestycjom o wpływie społecznym utworzono grupę zadaniową ds. tych inwestycji ⁽⁶⁾ w celu przyspieszenia rozwoju rynku inwestycji o wpływie społecznym. Grupa ta pracuje obecnie nad sprawozdaniem zawierającym zalecenia, które ma zostać opublikowane we wrześniu 2014 r.

2.5 W niniejszej opinii analizuje się punkt widzenia przedsiębiorstw gospodarki społecznej i inwestycji o wpływie społecznym, ponieważ są one doskonale przygotowane do zaspokojenia potrzeb społecznych i uzupełniają wysiłki sektora publicznego na rzecz wzmocnienia polityki społecznej. Wnosi ona wkład w prace grupy zadaniowej ds. inwestycji o wpływie społecznym, ale ma także przyczynić się do szerszej dyskusji na temat dostępu przedsiębiorstw gospodarki społecznej do finansowania.

3. Inwestycje o wpływie społecznym

3.1 EKES **z zadowoleniem przyjmuje zainteresowanie** inwestycjami o wpływie społecznym, lecz podkreśla, że należy je postrzegać **w kontekście SIP i SBI**, a także skupić się na wspieraniu innowacji społecznych w celu zaspokojenia potrzeb społecznych, nie zaś generowania wpływów finansowych. EKES zaleca, aby za wspólny punkt wyjścia przyjąć potrzeby społeczne, a następnie określić najlepsze rozwiązania i, jako trzeci krok, ustalić najlepszy sposób finansowania działań.

3.2 EKES uważa, że **inwestycje o wpływie społecznym** polegają na **łączeniu różnych międzysektorowych zasobów**: publicznych, prywatnych i gospodarki społecznej w celu wywierania wpływu społecznego. W tym kontekście inwestycje o wpływie społecznym są jednym z elementów społecznego ekosystemu finansowego.

3.3 Jednak ponieważ jest to dopiero powstająca dziedzina, EKES wzywa poszczególne zainteresowane podmioty do **powstrzymania się od zbyt szybkiego lub zbyt wąskiego definiowania jej**, lecz raczej do zidentyfikowania wspólnych cech oraz monitorowania rozwoju tej dziedziny w państwach członkowskich. Istotne jest, aby prywatne inwestycje społeczne nie miały na celu zastąpienia publicznej odpowiedzialności za finansowanie głównych działań w sektorze społecznym na podstawie przepisów socjalnych i praw.

⁽¹⁾ COM(2013) 83 final.

⁽²⁾ Gospodarka społeczna, zwana również „trzecim sektorem”, obejmuje podmioty pozarządowe takie jak organizacje społeczne, organizacje wolontariackie oraz przedsiębiorstwa społeczne, które prowadzą działalność społeczną. Przedsiębiorstwa społeczne są przedsiębiorstwami realizującymi głównie cele społeczne, w których nadwyżki są zazwyczaj ponownie inwestowane w przedsiębiorstwo lub społeczeństwo zamiast podziału zysku między właścicielami i udziałowcami.

⁽³⁾ COM(2011) 682 final.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 318 z 23.12.2009, s. 22, Dz.U. C 24 z 28.1.2012, s. 1, Dz.U. C 229 z 31.7.2012, s. 44, Dz.U. C 229 z 31.7.2012, s. 55, oraz Dz.U. C 170 z 5.6.2014, s.18.

⁽⁵⁾ Zainteresowanie to wyrażają inwestorzy prywatni, począwszy od funduszy venture capital do funduszy emerytalnych, fundacji oraz banków publicznych i prywatnych, a także sieci takie jak TONIIC, EVPA oraz Ashoka Support Network.

⁽⁶⁾ <https://www.gov.uk/government/groups/social-impact-investment-taskforce>

3.4 Zainteresowanie inwestycjami o wpływie społecznym jest faktem, ale nadal jest to zjawisko nowe i dopiero rozwijające się. Pierwszym wyzwaniem jest **opisanie koncepcji i zamierzonych celów inwestycyjnych**. W obecnych dyskusjach G8 przedsiębiorstwa społeczne są główną grupą docelową, z pojawiającymi się kilkoma „podzbiorami” celów inwestycyjnych. Chodzi tu o różne kombinacje misji społecznych i nastawionych na zysk: postrzeganych jako główna działalność (przedsiębiorstwa społeczne o celach społecznych) lub działalność poboczna (MŚP – zyski z realizacji celu społecznego). Warto zauważyć, że nawet jeżeli przedsiębiorstwa społeczne mają swoją specyfikę, to nadal są one zwykłą częścią gospodarki.

3.5 Zważywszy że wiele przedsiębiorstw ma obecnie pewne zobowiązania społeczne lub środowiskowe, nie wszystkie mogą być sklasyfikowane jako przedsiębiorstwa społeczne. Niektóre przedsiębiorstwa zobowiązują się do **społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw** (CSR), przez którą Komisja rozumie odpowiedzialność przedsiębiorstw za ich wpływ na społeczeństwo i środowisko naturalne⁽⁷⁾; jest to dobrowolne działanie nastawionych na zysk przedsiębiorstw należących do głównego nurtu.

3.6 W związku z tym EKES podkreśla, że wszelkie inicjatywy w tym zakresie muszą przestrzegać **opisu przedsiębiorstwa społecznego przyjętego w SBI**, ponieważ definicja ta oddaje charakter różnych modeli przedsiębiorczości społecznej w państwach członkowskich. Według SBI, przedsiębiorstwo społeczne to podmiot gospodarki społecznej, którego „celem jest oddziaływanie społeczne, a nie generowanie zysków dla właścicieli lub udziałowców”, spełniający trzy główne kryteria⁽⁸⁾.

3.7 W związku z tym EKES uważa, że kluczowe jest **zapewnienie dostosowanych do indywidualnych potrzeb ekosystemów finansowych** z szeregiem różnych instrumentów, modeli i produktów dla wszystkich zróżnicowanych modeli i struktur, począwszy od społecznie odpowiedzialnych przedsiębiorstw po przedsiębiorstwa gospodarki społecznej podejmujące działania społeczne, pamiętając przy tym, że nie zawsze są one tożsame. Nawet jeśli inicjatywy w zakresie inwestycji o wpływie społecznym mają głównie na celu te ostatnie, to należy zauważyć, że MŚP mają podobne problemy pod względem dostępu do finansowania, które również należy rozwiązać.

3.8 Zdaniem EKES-u **finansowanie innowacji społecznych musi obejmować pełny zakres źródeł finansowania, od dotacji po inwestycje, przy różnych oczekiwaniach co do zwrotu i z uwzględnieniem istniejących modeli biznesowych przedsiębiorców społecznych**. Kontrastuje to z opisem najczęściej stosowanym przez GIIN⁽⁹⁾, stwierdzającym, że „inwestycje o wpływie społecznym to inwestycje w przedsiębiorstwa, organizacje i fundusze w celu wywołania wymiernych, korzystnych skutków społecznych i środowiskowych obok zwrotu finansowego”. Z punktu widzenia EKES-u, definicja ta nie uwzględnia szeregu inwestycji społecznych, które już istnieją i które powinny się rozwijać, ani też ich celu, którym jest znalezienie nowych źródeł finansowania na rzecz postępu społecznego. Zgodnie z tą definicją inwestycje społeczne postrzegane są przede wszystkim z perspektywy inwestora prywatnego, bez związku z innowacjami w zakresie polityki społecznej.

3.9 Zasadniczym elementem inwestycji o wpływie społecznym jest **miarę skutków społecznych** wynikających z działań. Odnosząc się do opinii EKES-u w sprawie mierzenia wpływu społecznego⁽¹⁰⁾, Komitet stwierdza, że mierzenie wpływu społecznego powinno wspierać misję społeczną, być proporcjonalne, oraz uznawać, że wpływ może być mierzony na wiele różnych sposobów w zależności od działalności danego przedsiębiorstwa. Podobne zasady zostały określone w przyjętym w czerwcu 2014 r. sprawozdaniu podgrupy GECES (grupy doradczej Komisji ds. przedsiębiorczości społecznej)⁽¹¹⁾. W tym kontekście EKES apeluje do państw członkowskich i odpowiednich zainteresowanych stron, aby czerpać z tych europejskich działań i praktyk, a nie wymyślać nowe metody. Ponadto wszelkie dodatkowe zasady opracowane w celu wsparcia europejskiego funduszu na rzecz przedsiębiorczości społecznej (EuSEF) powinny być proporcjonalne i odzwierciedlać potrzeby i ograniczone zasoby przedsiębiorstw społecznych, w które się inwestuje.

4. Perspektywa przedsiębiorstwa społecznego

4.1 Aby w pełni uwolnić potencjał sektora przedsiębiorstw gospodarki społecznej, konieczny jest **wewnętrznie powiązany ekosystem finansowy** oparty na istniejącym etycznym i alternatywnym systemie finansowym, w miejsce stosowania instrumentów finansowych należących do głównego nurtu oraz logiki skupionej przede wszystkim na perspektywie inwestora.

4.2 Jak stwierdzono w poprzedniej opinii EKES-u⁽¹²⁾, istnieje ryzyko, że inwestycje społeczne zaprojektowane jako instrumenty **kapitałowe** będą **trudno dostępne** dla wielu przedsiębiorstw gospodarki społecznej, ponieważ własność i kontrola mogą być sprzeczne z modelami, wartościami i formami prawnymi przedsiębiorstw gospodarki społecznej.

⁽⁷⁾ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sustainable-business/corporate-social-responsibility/index_en.htm

⁽⁸⁾ COM(2011) 682 final, s. 2.

⁽⁹⁾ Definicja Global Impact Investment Network, <http://www.thegiin.org/cgi-bin/iowa/aboutus/index.html>

⁽¹⁰⁾ Dz.U. C 170, z 5.6.2014, s.18.

⁽¹¹⁾ http://ec.europa.eu/internal_market/social_business/docs/expert-group/social_impact/140605-sub-group-report_en.pdf

⁽¹²⁾ Dz.U. C 229 z 31.7.2012, s. 55.

4.3 W związku z tym EKES jest zdania, że inwestycje o wpływie społecznym powinny zachęcać do stosowania **rozwiązań kapitału hybrydowego**. Model kapitału hybrydowego łączy subwencje z „cierpliwymi” pożyczkami długoterminowymi i innymi podobnymi pożyczkami, w przypadku których udział lub gwarancje sektora publicznego zapewniają stabilność i długoterminowość.

4.4 EKES zwraca się do Komisji, aby jako pierwszy krok w tej nowo powstającej dziedzinie, **ułatwić rozwój najlepszych praktyk w zakresie doświadczeń związanych z różnymi modelami** inwestycji o wpływie społecznym i finansowania, które są obecnie w fazie rozwoju. W ramach tego rodzaju przeglądu można by ocenić szanse i wyzwania dotyczące konkretnych instrumentów oraz form kapitału i jego dostawców, takich jak omawiane obecnie obligacje społeczne ⁽¹³⁾, ustawy o reinwestowaniu w społecznościach lokalnych lub włoskie obligacje społeczne ⁽¹⁴⁾.

4.5 Ponieważ na razie te innowacyjne instrumenty finansowe pojawiają się przede wszystkim na szczeblu lokalnym, regionalnym i krajowym, zainteresowanie transgraniczne jest niewielkie. Dlatego też EKES uważa, że na tym etapie **UE nie musi dostarczać dalszego bodźca** dla europejskiego rynku inwestycji o wpływie społecznym.

4.6 Inne **szczególne cechy przedsiębiorstw społecznych** należy rozpatrywać także w kontekście inwestycji o wpływie społecznym. Kwestie, które należy rozważyć, to zbycie, raczej długo- niż krótkoterminowe inwestycje, wpływ na ciągłość świadczenia usług, wpływ na misję społeczną przedsiębiorstw społecznych itp.

4.7 Zachęty, takie jak bodźce podatkowe, należy również dokładniej zanalizować jako jeden z elementów modelu dochodów, podobnie jak kwestię **zrównoważenia zachęt** dla inwestorów z ich spodziewanym zyskiem rynkowym. Zyski nie powinny być wyższe niż obecna rynkowa stopa zwrotu w przypadku gdy zaangażowane są fundusze publiczne lub zachęty. Komisja powinna dokonać przeglądu rodzajów zachęt kapitałowych oraz korzyści finansowych i/lub społecznych w państwach członkowskich. Przydatne może być zachęcenie funduszy emerytalnych do rozważenia takich inwestycji w ramach dywersyfikacji portfela.

4.8 Istotne jest także, by Komisja regularnie **monitorowała postęp** inwestycji o wpływie społecznym w celu dopilnowania, by główne grupy docelowe przedsiębiorstw społecznych i gospodarki społecznej rzeczywiście uzyskały większy dostęp do odpowiedniego kapitału.

5. Dalsze rozważania na temat inwestycji o wpływie społecznym i ram polityki

5.1 Zważywszy na znaczenie dostępu do odpowiedniego finansowania podczas całego cyklu życia przedsiębiorstwa, wszelkie zmiany muszą odbywać się **w ramach polityki na rzecz finansowania społecznego i inwestycji** wspierającej sektor przedsiębiorczości społecznej na szczeblu państw członkowskich. Pozwoliłoby to uniknąć sytuacji, w której niektóre państwa członkowskie rozważałyby zastosowanie pojedynczych instrumentów zamiast tworzyć szerokie ramy polityczne.

5.2 Równie ważne jest, aby **uwzględnić wszystkie rodzaje inwestorów – publicznych, prywatnych i społeczeństwa obywatelskiego** – przy uwzględnieniu ich indywidualnych motywacji i oczekiwań w celu zapewnienia najlepszych partnerstw i wyników. Ale, co najważniejsze, budowa infrastruktury inwestycji o wpływie społecznym musi pozytywnie oddziaływać na modele ochrony socjalnej w Europie. Polityka powinna być starannie kształtowania w kontekście krajowym, aby przedsiębiorstwa społeczne i sektor publiczny wzajemnie wzmacniały systemy opieki społecznej, przy jednoczesnym zapewnieniu powszechnego dostępu do wysokiej jakości i przystępnych cenowo usług.

5.3 W tym kontekście **rząd odgrywa kluczową rolę** jako „nabywca” wpływu społecznego, lecz przede wszystkim jako główny podmiot odpowiedzialny za zagwarantowanie praw socjalnych. Inicjatywy na rzecz rynku inwestycji społecznych muszą opierać się na podejściu ukierunkowanym na osiągnięcie pozytywnych skutków społecznych dla wspólnego dobra, bez możliwości wycofania się przez rząd z obowiązku zapewnienia polityki społecznej, zabezpieczenia socjalnego i usług socjalnych.

5.3.1 EKES popiera dyskusję Komisji nad tym, by zgodnie z tzw. złotą regułą budżetową także inwestycje społeczne były, w kontekście przepisów budżetowych UGW, wyłączone z obliczania publicznego deficytu netto ⁽¹⁵⁾.

⁽¹³⁾ <https://www.gov.uk/social-impact-bonds>

⁽¹⁴⁾ <http://www.ubibanca.com/page/ubicomunita-social-bond>

⁽¹⁵⁾ Dz.U. C 226 z 16.7.2014, s. 21.

5.4 Opinia EKES-u w sprawie pakietu dotyczącego inwestycji społecznych oraz związane z tym prace ⁽¹⁶⁾ powinny być rozpatrywane w tym kontekście; należy przy tym wzywać do innowacyjnych metod finansowania i uznać, że dobrze zaplanowane, skuteczne i wydajne inwestycje społeczne zmaksymalizują skutki społeczne oraz że **inwestycje państwa opiekuńczego przynoszą postęp społeczny i zmniejszają przyszłe koszty społeczne**.

5.5 Inwestowanie w przedsiębiorstwa społeczne jest szczególnie złożone, ponieważ świadczone usługi często wiążą się z **osobami znajdującymi się w potrzebie**. Powodzenie działań opiera się na zasobach, elastyczności w celu dostosowania się do zmieniających się warunków, a także zapewnieniu ciągłości usług. Stosowanie tradycyjnej logiki inwestycyjnej i rynkowej w tej dziedzinie wymaga starannego rozważenia tej kwestii, aby uniknąć negatywnego wpływu na kluczową grupę docelową, jakim jest użytkownik końcowy.

5.6 Inwestycje o wpływie społecznym należy również rozważyć w **szerszym kontekście finansowania, np. w ramach zamówień publicznych i zawierania umów**. Inwestycje społeczne na rzecz innowacji wymagają innej relacji opartej na równym partnerstwie między zainteresowanymi stronami, przy czym władze publiczne odgrywają tu kluczową rolę.

5.7 Ponieważ w wielu krajach **sektor przedsiębiorstw społecznych jest wciąż słabo rozwinięty**, należy starannie rozważyć każdą inicjatywę w dziedzinie inwestycji o wpływie społecznym. Rynek inwestycji społecznych wymaga podaży i popytu, a zatem ugruntowanego sektora przedsiębiorczości społecznej. Rozwój rynku inwestycyjnego ma jedynie drugorzędne znaczenie dla stworzenia trwałego sektora przedsiębiorczości społecznej.

5.8 W tym kontekście należy również wspomnieć o tym, że przedsiębiorstwa społeczne pojawiły się w kontekście społeczeństwa obywatelskiego. **Wsparcie dla niezależnego i zrównoważonego społeczeństwa obywatelskiego** ma zatem kluczowe znaczenie dla rozwoju przedsiębiorstw społecznych, podobnie jak dialog z gospodarką społeczną na wszystkich etapach.

5.9 Nawet jeśli dostępne są odpowiednie środki finansowe (inwestycje o wpływie społecznym lub inne), rynek ten nie będzie w pełni funkcjonować bez **budowania potencjału w zakresie pomiaru wpływu społecznego i programów gotowości inwestycyjnej**. Należy zachęcać dostawców takich usług budujących potencjał, często będących przedsiębiorstwami społecznymi. Konieczne jest również stworzenie powiązań między przedsiębiorstwami społecznymi i światem inwestycji społecznych, przy czym specjaliści pośrednicy powinni odgrywać tu centralną rolę. EKES ostrzega jednak przed dodawaniem zbyt wielu poziomów pośredniczących lub zbyt dużych podmiotów, ponieważ prawdziwe partnerstwa na rzecz innowacji społecznych opierają się na bezpośrednich i bliskich kontaktach między zainteresowanymi stronami (często małymi i lokalnymi) w celu budowy zaufania, unikając pośrednictwa brokerów.

5.10 EKES podkreśla znaczenie jasnego rozróżnienia **między skutkami społecznymi przedsiębiorstwa społecznego jako takiego a skutkami społecznymi wywieranymi w wyniku konkretnego działania** lub programu danego przedsiębiorstwa. Przedsiębiorstwa społeczne muszą zawsze przestrzegać prawa pracy, praw pracowniczych i odpowiednich układów zbiorowych

5.11 Wspieranie gospodarki społecznej i przedsiębiorstw społecznych wymaga całościowej wizji tego, skąd pochodzą świetne pomysły, kto jest ich motorem i w jaki sposób się rozwijają. Każda z tych kwestii jest wyzwaniem dla rządów i prywatnych inwestorów do niekonwencjonalnego myślenia, w jaki sposób zapewnić kapitał inwestycyjny w celu pełnego wykorzystania potencjału sektora przedsiębiorczości społecznej i społeczeństwa. Oprócz dostępu do finansowania wymagane są inne kluczowe elementy, by stworzyć sprzyjające warunki dla sektora przedsiębiorczości społecznej w Europie. Dlatego też EKES wzywa państwa członkowskie do **wykorzystania środków dostępnych w ramach SBI i opracowania krajowych planów wsparcia** tego sektora. Wzywa także Komisję do wskazania zespołu, który opracuje drugi etap SBI na nadchodzące lata.

Bruksela, 11 września 2014 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Henri MALOSSE

⁽¹⁶⁾ Dz.U. C 271 z 19.9.2013, s. 91 oraz Dz.U. C 226 z 16.7.2014, s. 21.